Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MELCHIOR WATHELET
της 12ης Απριλίου 2018 [1]

Υπόθεση C-99/17 P

Infineon Technologies AG
κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Αίτηση αναιρέσεως – Συμπράξεις – Ευρωπαϊκή αγορά μικροκυκλωμάτων για κάρτες – Δίκτυο διμερών επαφών με σκοπό τον συντονισμό των απαντήσεων προς πελάτες που επιδιώκουν χαμηλότερες τιμές – Αμφισβήτηση της γνησιότητας των αποδεικτικών στοιχείων – Έκταση του δικαστικού ελέγχου – Πλήρης δικαιοδοσία»

1. Με την κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως, η Infineon Technologies AG (στο εξής: αναιρεσείουσα) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Infineon Technologies κατά Επιτροπής (T-758/14, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2016:737), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2014) 6250 τελικό της Επιτροπής, της 3ης Σεπτεμβρίου 2014, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας [για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ)] (υπόθεση AT.39574 – Μικροκυκλώματα για κάρτες), και, επικουρικώς, τη μείωση του επιβληθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου.

2. Μετά από σχετικό αίτημα του Δικαστηρίου, οι παρούσες προτάσεις θα επικεντρωθούν σε δύο νομικά ζητήματα που έθεσε η αναιρεσείουσα προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως. Τα δύο αυτά ζητήματα αφορούν, αφενός, τις προϋποθέσεις ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας και, αφετέρου, την αμφισβήτηση της γνησιότητας των αποδεικτικών στοιχείων που έλαβε υπόψη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο κανονισμός 1/2003

3. Κατά το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ] [2], «[τ]ο Δικαστήριο διαθέτει πλήρη δικαιοδοσία για τον έλεγχο των αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο ή χρηματική ποινή. Το Δικαστήριο δύναται να καταργεί, να μειώνει ή να επαυξάνει τα πρόστιμα ή τις χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί».

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 ΕΕ 2003, L 1, σ. 1.

Β. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων

4. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού αριθ. 1/2003[3] (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων) προβλέπουν, υπό τον τίτλο «Αναπροσαρμογές του βασικού ποσού [του προστίμου]», τα εξής:

«[…]

Β. Ελαφρυντικές περιστάσεις

29. Το βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να μειωθεί όταν η Επιτροπή θα διαπιστώνει την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων, όπως:

– […]

– […]

– όταν η επιχείρηση αποδεικνύει ότι η συμμετοχή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και, κατά συνέπεια, ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία συμμετείχε στην παράνομη συμφωνία, απείχε κατ' ουσία από την εφαρμογή αυτής, ακολουθώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά· το γεγονός ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε παράβαση για μικρότερη διάρκεια από τις λοιπές επιχειρήσεις δεν θα θεωρείται ελαφρυντική περίσταση, καθώς η περίσταση αυτή ήδη θα έχει ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού

[…]».

ΙΙ. Το ιστορικό της διαφοράς

5. Το ιστορικό της διαφοράς και τα βασικά στοιχεία της επίδικης αποφάσεως εκτέθηκαν στις σκέψεις 1 έως 40 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και συνοψίζονται ως ακολούθως.

6. Στις 22 Απριλίου 2008, η Επιτροπή πληροφορήθηκε την ύπαρξη συμπράξεως στον τομέα των μικροκυκλωμάτων για κάρτες εκ μέρους της Renesas Technology Corp. και των θυγατρικών της (στο εξής: Renesas), η οποία ζήτησε να μην επιβληθούν πρόστιμα, βάσει της ανακοινώσεως της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε υποθέσεις συμπράξεων (καρτέλ)[4] (στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας). Στις 28 Μαρτίου 2011, και αφού διενήργησε αιφνιδιαστικούς ελέγχους στους χώρους πολλών εταιριών του τομέα αυτού, στις οποίες απηύθυνε αιτήματα παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία, βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003, εις βάρος της Koninklijke Philips NV και της Philips France (στο εξής: Philips), της Renesas, της Samsung Electronics CO., Ltd, και της Samsung Semiconductor Europe GmbH (στο εξής, από κοινού: Samsung).

7. Τον Απρίλιο του 2011, η Επιτροπή άρχισε συζητήσεις με τις Renesas, Samsung και Philips διευθέτησης διαφορών, κατά την έννοια του άρθρου 10α του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101 ΣΛΕΕ] και [102 ΣΛΕΕ][5]. Οι συζητήσεις αυτές ανεστάλησαν τον Οκτώβριο του 2012.

3 ΕΕ 2006, C 210, σ. 2.

4 ΕΕ 2006, C 298, σ. 17.

5 ΕΕ 2004, L 123, σ. 18.

8. Στις 18 Απριλίου 2013, η Επιτροπή απηύθυνε κοινοποίηση αιτιάσεων στις Renesas, Hitachi, Mitsubishi Electric Corp., Samsung, στην αναιρεσείουσα και στη Philips. Η ακρόαση πραγματοποιήθηκε στις 20 Νοεμβρίου 2013.

9. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2014, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση. Με αυτήν, διαπίστωσε ότι τέσσερις επιχειρήσεις, δηλαδή η αναιρεσείουσα, η Philips, η Renesas και η Samsung, είχαν συμμετάσχει σε ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ στον τομέα των μικροκυκλωμάτων για κάρτες που κάλυπτε τον ΕΟΧ (στο εξής: επίδικη παράβαση). Η παράβαση αυτή, η οποία φέρεται να έλαβε χώρα το διάστημα μεταξύ 24 Σεπτεμβρίου 2003 και 8 Σεπτεμβρίου 2005, αφορούσε μικροκυκλώματα για κάρτες τα οποία χρησιμοποιήθηκαν σε κάρτες SIM κινητών τηλεφώνων, σε τραπεζικές κάρτες, σε αστυνομικές ταυτότητες και σε διαβατήρια, σε κάρτες συνδρομητικής τηλεοράσεως και σε διάφορες άλλες εφαρμογές.

10. Κατά τον χρόνο της επίδικης παραβάσεως, η αγορά των μικροκυκλωμάτων για κάρτες, η οποία περιελάμβανε δύο τομείς –τον τομέα των μικροκυκλωμάτων για κάρτες SIM (οι οποίες χρησιμοποιούνται κυρίως για τα κινητά τηλέφωνα) και τον τομέα των μικροκυκλωμάτων για κάρτες που δεν είναι SIM (οι οποίες χρησιμοποιούνται για τραπεζικές συναλλαγές, για την ασφάλεια και για την ταυτοποίηση)–, χαρακτηριζόταν από σταθερή πτώση των τιμών, από πίεση την οποίαν ασκούσαν στις τιμές οι κύριοι πελάτες παραγωγών μικροκυκλωμάτων για κάρτες, από δυσαναλογία της προσφοράς σε σχέση με τη ζήτηση, η οποία προήλθε από την αύξηση της ζήτησης, και από τη συνεχή και ταχεία τεχνολογική εξέλιξη, καθώς και από τη δομή των συμβατικών διαπραγματεύσεων με τους πελάτες.

11. Η επίδικη παράβαση στηριζόταν σε ένα δίκτυο διμερών επαφών μεταξύ των παραληπτών της επίδικης αποφάσεως, οι οποίες πραγματοποιούνταν είτε σε συναντήσεις είτε με τηλεφωνικές συνομιλίες και σε εβδομαδιαία βάση κατά τα έτη 2003 και 2004. Κατά την Επιτροπή, οι συμμετέχοντες στην παράβαση συντόνισαν την πολιτική των τιμών τους όσον αφορά τα μικροκυκλώματα για κάρτες, με επαφές που αφορούσαν τον καθορισμό των τιμών –ιδίως τις συγκεκριμένες τιμές που προτείνονταν στους κύριους πελάτες–, τις ελάχιστες και τις ενδεικτικές τιμές, την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εξέλιξη των τιμών για το επόμενο εξάμηνο και τις προθέσεις όσον αφορά τον καθορισμό τιμών, αλλά και την ικανότητα παραγωγής και τη χρησιμοποίησή της, τη μελλοντική συμπεριφορά στην αγορά και τις διαπραγματεύσεις συμβάσεων με κοινούς πελάτες. Το ημερολόγιο των επαφών της συμπράξεως, ο κατάλογος των οποίων περιέχεται στον πίνακα 4 της επίδικης αποφάσεως, ακολουθούσε το ημερολόγιο του κύκλου οικονομικής δραστηριότητας. Η Επιτροπή, εξετάζοντας το αντικείμενο και τον χρόνο διεξαγωγής αυτών των διμερών επαφών, διαπίστωσε ότι συνδέονταν μεταξύ τους. Επιπλέον, επ' ευκαιρία των επαφών αυτών, οι επιχειρήσεις αναφέρονταν ενίοτε ρητώς σε άλλες διμερείς επαφές μεταξύ των συμμετεχόντων στην επίδικη παράβαση και οι πληροφορίες που συγκεντρώνονταν διαβιβάζονταν στους ανταγωνιστές.

12. Η Επιτροπή χαρακτήρισε την επίδικη παράβαση ενιαία και διαρκή. Ειδικότερα, έκρινε ότι οι επαφές των συμμετεχόντων στη σύμπραξη συνδέονταν μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονταν. Με τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση, είχαν συμβάλει στην επέλευση του συνόλου των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων, στο πλαίσιο ενός συνολικού σχεδίου με ενιαίο σκοπό.

13. Κατά την Επιτροπή, οι Samsung, Renesas και Philips είχαν γνώση της παραβάσεως στο σύνολό της. Αντιθέτως, η αναιρεσείουσα θεωρήθηκε υπεύθυνη για την παράβαση αυτή μόνον στο μέτρο που συμμετείχε σε εναρμονισμένες πρακτικές με τις Samsung και Renesas, καθώς δεν αποδείχθηκε ότι είχε επαφές και με τη Philips ή ότι διατηρούσε την υποκειμενική εντύπωση ότι συμμετείχε στο σύνολο της επίδικης παραβάσεως.

14. Τέλος, η Επιτροπή έκρινε ότι η συμπεριφορά των εν λόγω επιχειρήσεων είχε ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της Ένωσης, καθώς και ότι είχε σημαντικές επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των συμβαλλομένων στη Συμφωνία ΕΟΧ μερών.

15. Για τους σκοπούς του υπολογισμού των προστίμων που επιβλήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 και με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η επίδικη παράβαση είχε τελεστεί εκ προθέσεως. Για τον υπολογισμό του βασικού ποσού, χρησιμοποίησε έναν δείκτη για την ετήσια αξία των πωλήσεων, ο οποίος στηριζόταν στην πραγματική αξία των πωλήσεων των προϊόντων τα οποία αφορούσε η σύμπραξη, όπως πραγματοποιήθηκαν από τις επιχειρήσεις αυτές κατά τους μήνες της ενεργού συμμετοχής τους στην επίδικη παράβαση. Εφάρμοσε συντελεστή βαρύτητας της επίδικης παραβάσεως ύψους 16 %. Έλαβε υπόψη ένα χρονικό διάστημα 11 μηνών και 17 ημερών για τη Philips, 18 μηνών και 7 ημερών για την αναιρεσείουσα, 23 μηνών και 2 ημερών για τη Renesas και 23 μηνών και 15 ημερών για τη Samsung. Για το επιπλέον ποσό, εφάρμοσε συντελεστή 16 % επί της αξίας των πωλήσεων.

16. Αναγνωρίζοντας ελαφρυντικές περιστάσεις, η Επιτροπή μείωσε κατά 20 % το ποσό του προστίμου της αναιρεσείουσας, επειδή η τελευταία ήταν υπεύθυνη για την επίδικη παράβαση μόνο στο μέτρο που είχε συμμετάσχει σε εναρμονισμένες πρακτικές με τις Samsung και Renesas και όχι με τη Philips. Δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, δεν επέβαλε πρόστιμο στη Renesas, ενώ μείωσε κατά 30 % το ύψος του προστίμου της Samsung.

17. Με το άρθρο 1 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι ακόλουθες επιχειρήσεις συμμετείχαν σε ενιαία και διαρκή παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ στον τομέα των μικροκυκλωμάτων για κάρτες που κάλυπτε τον ΕΟΧ:

– η αναιρεσείουσα, το διάστημα από 24 Σεπτεμβρίου 2003 έως 31 Μαρτίου 2005, «λόγω της συνεννοήσεώς της με τις Samsung και Renesas» (άρθρο 1, στοιχείο α′),

– η Philips, το διάστημα από 26 Σεπτεμβρίου 2003 έως 9 Σεπτεμβρίου 2004 (άρθρο 1, στοιχείο β′),

– η Renesas, το διάστημα από 7 Οκτωβρίου 2003 έως 8 Σεπτεμβρίου 2005 (άρθρο 1, στοιχείο γ′) και

– η Samsung, το διάστημα από 24 Σεπτεμβρίου 2003 έως 8 Σεπτεμβρίου 2005 (άρθρο 1, στοιχείο δ′).

18. Με το άρθρο 2 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα ύψους 82 784 000 ευρώ στην αναιρεσείουσα (άρθρο 2, στοιχείο α′), 20 148 000 ευρώ στη Philips (άρθρο 2, στοιχείο β′), 0 ευρώ στη Renesas (άρθρο 2, στοιχείο γ′) και 35 116 000 ευρώ στη Samsung (άρθρο 2, στοιχείο δ′).

III. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

19. Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 13 Νοεμβρίου 2014 (στο εξής: δικόγραφο προσφυγής), η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως και, επικουρικώς, τη μείωση του ύψους του προστίμου που της είχε επιβληθεί.

20. Προς στήριξη της προσφυγής της, η αναιρεσείουσα προέβαλε έξι λόγους ακυρώσεως. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους λόγους αυτούς και, ως εκ τούτου, και την προσφυγή της αναιρεσείουσας στο σύνολό της.

21. Με τους δύο πρώτους λόγους που προέβαλε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οι οποίοι αφορούσαν τον σεβασμό των δικαιωμάτων της άμυνας και την τήρηση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, η αναιρεσείουσα επέκρινε, μεταξύ άλλων, τη δικονομική αντιμετώπιση ενός αποδεικτικού στοιχείου που προσκόμισε η Samsung το 2012, ενός μηνύματος του εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της εταιρίας αυτής με ημερομηνία 3 Νοεμβρίου 2003, του οποίου, εξάλλου, αμφισβητούσε τη γνησιότητα.

22. Στο πλαίσιο αυτό, κατά την εκτίμηση της δεύτερης αιτιάσεως που προβλήθηκε προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, κατ' ουσίαν, στις σκέψεις 76 έως 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή έπρεπε να είχε κοινοποιήσει, κατά τη διοικητική διαδικασία, στην αναιρεσείουσα τις «επιστημονικές εκτιμήσεις» της σχετικά με τη γνησιότητα αυτού του ηλεκτρονικού μηνύματος. Ειδικότερα, οι εκτιμήσεις αυτές αποτελούσαν, κατά την ίδια, ενοχοποιητικά στοιχεία, καθόσον οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα αποτελούσε αξιόπιστη απόδειξη της συμμετοχής της αναιρεσείουσας στην επίδικη παράβαση. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 85 της αποφάσεως αυτής, ότι η παράλειψη κοινοποιήσεως των εν λόγω εκτιμήσεων στην αναιρεσείουσα δεν είχε επηρεάσει το αποτέλεσμα στο οποίο είχε καταλήξει η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση και, ως εκ τούτου, απέρριψε την αιτίαση της αναιρεσείουσας με τη σκέψη 86 της εν λόγω αποφάσεως.

23. Στο μέτρο που η αναιρεσείουσα αμφισβητούσε την αποδεικτική αξία της δηλώσεως ενός υπαλλήλου της Samsung καθόσον η ψευδής δήλωση δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα στη Δημοκρατία της Κορέας και καθόσον, μετά την αποτυχία της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών, η Samsung είχε συγκεκριμένο συμφέρον να «εξωραΐσει τα πραγματικά περιστατικά», το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, στη σκέψη 93 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Samsung, ως αιτούσα, κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, κινδύνευε να απολέσει το όφελος από τη συνεργασία αυτή σε περίπτωση ψευδούς δηλώσεως.

24. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε επίσης επιχείρημα που προέβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με το ότι η Επιτροπή έπρεπε να είχε ζητήσει ανεξάρτητη πραγματογνωμοσύνη για την ηλεκτρονική μορφή του μηνύματος της 3ης Νοεμβρίου 2003, καθώς δεν υπήρχε αξιόπιστη απόδειξη της γνησιότητάς του. Με τη σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο στήριξε την απάντησή του στο εν λόγω επιχείρημα στο ότι η Επιτροπή διαθέτει ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως για να αποφασίσει τα επιπλέον μέτρα που πρέπει να ληφθούν και ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης που είχαν προσκομιστεί, καθώς και των δικών του επιστημονικών εκτιμήσεων, η αναιρεσείουσα δεν είχε αποδείξει ότι ήταν επιβεβλημένο να ζητηθεί μια τέτοια πραγματογνωμοσύνη.

25. Στο πλαίσιο της εξετάσεως του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορούσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και χωριζόταν σε τέσσερα σκέλη, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, μεταξύ άλλων, τους ισχυρισμούς της αναιρεσείουσας σχετικά με το αναξιόπιστο των αποδεικτικών στοιχείων που είχε προσκομίσει η Samsung και με την απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως εκ μέρους της αναιρεσείουσας.

26. Στις σκέψεις 143 έως 158 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε συναφώς τα επιχειρήματα με τα οποία η αναιρεσείουσα, στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του τρίτου λόγου ακυρώσεως, αμφισβήτησε την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η Samsung.

27. Πρώτον, με τις σκέψεις 143 και 144 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα εν λόγω επιχειρήματα ως αβάσιμα, διότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η Samsung δεν αποτελεί αξιόπιστο μάρτυρα και ότι πρέπει να απορριφθούν όλες οι δηλώσεις και τα αποδεικτικά έγγραφα που προσκόμισε, τούτο δεν κλονίζει τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, οι οποίες στηρίζονται στις δηλώσεις και τα αποδεικτικά έγγραφα που προσκόμισε η Renesas, από τα οποία αποδεικνύεται ότι η αναιρεσείουσα διατηρούσε με την τελευταία επαφές με σκοπό τη νόθευση του ανταγωνισμού, όπως η επαφή της 31ης Μαρτίου 2005. Το Γενικό Δικαστήριο παρέπεμψε συναφώς στις σκέψεις 193 έως 201 της αποφάσεώς του, ενώ, στις σκέψεις 197 έως 206 της ίδιας αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε και απέρριψε τα επιχειρήματα με τα οποία η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε την τελευταία αυτή επαφή.

28. Δεύτερον, «ως εκ περισσού», το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε και απέρριψε, στις σκέψεις 145 έως 157 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τις αιτιάσεις με τις οποίες η αναιρεσείουσα αμφισβήτησε την αξιοπιστία της Samsung ως μάρτυρα, καθώς και την αξιοπιστία των δηλώσεών της και των αποδεικτικών στοιχείων που αυτή προσκόμισε.

29. Στο πλαίσιο αυτό, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι, δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε αμφισβητήσει τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με τις οποίες και άλλα μέλη της συμπράξεως επιβεβαίωναν τις δηλώσεις και τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Samsung, ιδίως η Renesas και η NXP[6], όλα τα επιχειρήματα για την εξαίρεση της Samsung ως αναξιόπιστου μάρτυρα έπρεπε να απορριφθούν ως αλυσιτελή (σκέψεις 146 έως 149 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο απάντησε στις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας σχετικά με την αξιοπιστία των αποδεικτικών στοιχείων που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για να αποδείξει τις επαφές της 3ης και της 7ης Νοεμβρίου 2003 (σκέψεις 152 έως 157 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

30. Με τις σκέψεις 159 έως 208 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε το τρίτο σκέλος του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως σχετικά με την απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Η αναιρεσείουσα ισχυριζόταν ότι καμία από τις ένδεκα επαφές που είχε με τους ανταγωνιστές της δεν συνιστούσε παράβαση της διατάξεως αυτής. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η αναιρεσείουσα δεν αμφισβητ[ούσε] την εκτίμηση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία οι τιμές καθορίζονταν, κατ' αρχήν, σε ετήσια βάση, γεγονός που προκύπτει, εξάλλου, από συζητήσεις στις οποίες συμμετείχε η [αναιρεσείουσα]. Υπ' αυτές τις συνθήκες, αρκεί να εξεταστεί εάν, κατά τα έτη 2003 έως 2005, η [αναιρεσείουσα] συμμετείχε σε μία ή περισσότερες, ενδεχομένως, συζητήσεις με σκοπό τη νόθευση του ανταγωνισμού, κατά τη διάρκεια ενός από τα τρία αυτά έτη, με τη Samsung ή τη Renesas, προκειμένου να συμπεράνει εάν υπήρξε ή όχι παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ».

31. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε σκόπιμο να εξετάσει, κατ' αρχάς, πέντε επαφές μεταξύ της αναιρεσείουσας και της Samsung ή της Renesas, δηλαδή τις επαφές της 24ης Σεπτεμβρίου 2003 (πρώτη επαφή), της 3ης Νοεμβρίου 2003 (δεύτερη επαφή), της 18ης Μαρτίου 2004 (έκτη επαφή), τις επαφές το διάστημα από 1ης έως 8 Ιουνίου 2004 (έβδομη επαφή) και την επαφή της 31ης Μαρτίου 2005 (ενδέκατη επαφή), η πρώτη και η τελευταία από τις οποίες σηματοδοτούν, κατά την Επιτροπή, την αρχή και το τέλος, αντίστοιχα, της συμμετοχής της αναιρεσείουσας στην επίδικη παράβαση.

32. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, επομένως, μόνον σε περίπτωση που οι πέντε αυτές επαφές δεν αποδείκνυαν την ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως θα έπρεπε να εξεταστεί εάν οι λοιπές επαφές, όπως εκείνη της 17ης Νοεμβρίου 2003, για τις οποίες η αναιρεσείουσα υποστήριζε ότι δεν ήταν παράνομες, συνέβαλλαν ή όχι στο να αποδειχθεί ότι συνέτρεξε τέτοια παράβαση.

33. Στη συνέχεια, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε και απέρριψε το σύνολο των επιχειρημάτων που είχε προβάλει η αναιρεσείουσα σε σχέση με αυτές τις πέντε επαφές.

34. Ειδικότερα, όσον αφορά την επαφή της 24ης Σεπτεμβρίου 2003 μεταξύ της αναιρεσείουσας και της Samsung, η οποία εξετάστηκε στις σκέψεις 161 έως 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 164 έως 166 της αποφάσεώς του, ότι η ανταλλαγή των επίμαχων πληροφοριών σχετικά με τις τιμές, την ισχύουσα και τη μελλοντική παραγωγική ικανότητα και την πιθανολογούμενη τεχνολογική εξέλιξη μπορούσε να επηρεάσει ευθέως την οικονομική στρατηγική των ανταγωνιστών, ιδίως σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από συγκέντρωση της

6 Από την επίδικη απόφαση προκύπτει ότι η NXP ανέλαβε τις δραστηριότητες της Philips από της ιδρύσεώς της στις 29 Σεπτεμβρίου 2006. Η Επιτροπή έκρινε ότι η NXP δεν είχε συμμετοχή στην επίδικη παράβαση.

προσφοράς και της ζήτησης. Στη σκέψη 168 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε ότι κανένα επιχείρημα της αναιρεσείουσας δεν αναιρούσε τη διαπίστωση ότι η αναιρεσείουσα και η Samsung είχαν, τουλάχιστον, ανταλλάξει πληροφορίες σχετικές με τις προβλέψεις τιμών του επόμενου έτους.

35. Αφετέρου, στις σκέψεις 173 έως 175 της εν λόγω αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο χαρακτήρισε αυτή την ανταλλαγή ευαίσθητων, κατά τη γνώμη του, πληροφοριών ως παράβαση εξ αντικειμένου, λαμβανομένου υπόψη του οικονομικού και νομικού πλαισίου της επίμαχης αγοράς, όπως αυτό εκτέθηκε στην αιτιολογική σκέψη 59 της επίδικης αποφάσεως, και η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε την παράβαση αυτή ενώπιόν του.

36. Όσον αφορά, ειδικότερα, τις συζητήσεις σχετικά με την παραγωγική ικανότητα, το Γενικό Δικαστήριο πρόσθεσε, στη σκέψη 176 της ίδιας αποφάσεως, ότι, αφενός, η Επιτροπή, καθόσον είχε εντοπίσει τους λόγους για τους οποίους θεωρούσε ότι η ανταλλαγή πληροφοριών ως προς την παραγωγική ικανότητα μπορούσε, δεδομένων των χαρακτηριστικών της αγοράς, να περιορίσει τον ανταγωνισμό, δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ύπαρξη αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων στην αγορά προκειμένου να χαρακτηρίσει παραβατική την επίμαχη πρακτική. Αφετέρου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την παραγωγική ικανότητα δεν αρκούσε καθεαυτή για να διαπιστωθεί εξ αντικειμένου παράβαση, παρά ταύτα, κατά το Γενικό Δικαστήριο, η αναιρεσείουσα δεν αμφισβητούσε το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε ορθώς διαπιστώσει ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με τις μελλοντικές τιμές αποτελούσε παράβαση εξ αντικειμένου.

37. Όσον αφορά την επαφή της 3ης Νοεμβρίου 2003 μεταξύ της αναιρεσείουσας και της Samsung, η οποία εξετάστηκε στις σκέψεις 177 έως 185 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε αποδείξει ότι ήταν εσφαλμένοι οι αντικειμενικοί λόγοι που είχε προβάλει η Επιτροπή για να δικαιολογήσει την ύπαρξη περισσότερων εκδοχών του ηλεκτρονικού μηνύματος της ίδιας ημερομηνίας, του οποίου η αναιρεσείουσα αμφισβητούσε τη γνησιότητα. Εν πάση περιπτώσει, υπήρχε ένα σύνολο ενδείξεων που προέκυπταν από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία οι παράνομες συζητήσεις που αναφέρονταν στο εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα είχαν λάβει χώρα. Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε το ηλεκτρονικό μήνυμα ενός υπαλλήλου της Renesas της 7ης Οκτωβρίου 2003 και το ηλεκτρονικό μήνυμα ενός υπαλλήλου της Samsung της 7ης Νοεμβρίου 2003 (σκέψεις 181 έως 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

38. Αφετέρου, σε απάντηση επιχειρήματος σύμφωνα με το οποίο η επαφή της 3ης Νοεμβρίου 2003 δεν αποτελούσε εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι αρκούσε η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει ότι κάθε παράνομη συζήτηση αποτελούσε τέτοιον περιορισμό, καθόσον είχε αποδείξει ότι οι επίδικες πρακτικές, στο σύνολό τους, αποτελούσαν εξ αντικειμένου περιορισμό του ανταγωνισμού (σκέψη 185 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

39. Όσον αφορά την επαφή από 1ης έως 8 Ιουνίου 2004 μεταξύ της αναιρεσείουσας και της Samsung, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στις σκέψεις 192 έως 196 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας. Σε σχέση με την αιτιολογική σκέψη 216 της επίδικης αποφάσεως, διαπίστωσε, στηριζόμενο σε έγγραφο της Samsung, την ύπαρξη ανταλλαγής ευαίσθητων πληροφοριών.

40. Κατά την εξέταση των ως άνω πέντε επαφών, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα, στη σκέψη 207 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη με το να θεωρήσει ότι, μεταξύ 24 Σεπτεμβρίου 2003 και 31 Μαρτίου 2005, η αναιρεσείουσα είχε συμμετάσχει, μαζί με τις Samsung και Renesas, σε συζητήσεις με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού».

41. Σε απάντηση του τέταρτου σκέλους που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη του τρίτου λόγου ακυρώσεως, σύμφωνα με το οποίο, λαμβανομένου υπόψη του αδιαίρετου χαρακτήρα της επίδικης παραβάσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να ακυρώσει την επίδικη απόφαση μόνο στο σύνολό της, εάν κατέληγε, ιδίως, στο συμπέρασμα ότι οι επαφές της 3ης και της 17ης Νοεμβρίου 2003 δεν είχαν ως αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 211 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής: «όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 160 [της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως], η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε ότι ο καθορισμός των τιμών στη συγκεκριμένη αγορά ήταν κατ' αρχήν ετήσιος. Εφόσον διαπιστώθηκε [...] ότι η Επιτροπή δεν είχε υποπέσει σε πλάνη με το να διαπιστώσει τη συμμετοχή της αναιρεσείουσας σε πέντε παράνομες επαφές μεταξύ 2003 και 2005, το γεγονός ότι εσφαλμένως συμπέρανε ότι οι λοιπές επαφές που είχε λάβει υπόψη της, όπως εκείνη της 17ης Νοεμβρίου 2003, δεν αφορούσαν στην πραγματικότητα τον ανταγωνισμό, δεν αναιρεί τη διαπίστωση ότι η αναιρεσείουσα συμμετείχε σε ενιαία και διαρκή παράβαση κατά τη διάρκεια αυτών των τριών ετών. Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με όσα υποστήριξε η αναιρεσείουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, καίτοι οι επαφές που δεν περιλαμβάνονται στις ως άνω πέντε επαφές δεν συνιστούσαν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή απέδειξε, πάντως, επαρκώς κατά νόμο ότι η [αναιρεσείουσα] είχε συμμετάσχει στην επίδικη παράβαση».

42. Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει επικουρικώς η αναιρεσείουσα, ο οποίος αφορά εσφαλμένη εφαρμογή της έννοιας της «ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως», το Γενικό Δικαστήριο συνόψισε, στη σκέψη 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τις αιτιολογικές σκέψεις 285 έως 315 της επίδικης αποφάσεως. Επίσης, στις σκέψεις 216 έως 223 της αποφάσεως αυτής, υπενθύμισε τη νομολογία σχετικά με τη διαπίστωση της υπάρξεως μιας τέτοιας παραβάσεως και με τη συμμετοχή μιας επιχειρήσεως σε μια τέτοια παράβαση.

43. Υπό το πρίσμα αυτής, ακριβώς, της νομολογίας, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, στη συνέχεια, τις πέντε αιτιάσεις της αναιρεσείουσας. Ειδικότερα, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, στις σκέψεις 226 έως 232 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αιτίαση στηριζόμενη σε αντίφαση της επίδικης αποφάσεως. Κατά την εξέταση του αιτιολογικού και του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, διαπίστωσε ότι, «καίτοι, στο διατακτικό της [επίδικης αποφάσεως], η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, χωρίς να διακρίνει μεταξύ των τεσσάρων αποδεκτών της εν λόγω αποφάσεως, ότι είχαν συμμετάσχει όλοι στην επίδικη παράβαση, το αιτιολογικό της αποφάσεως αυτής καταδεικνύει χωρίς αμφισημίες ότι η Επιτροπή έκρινε ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν συμμετάσχει σε ενιαία και διαρκή παράβαση, με την επιφύλαξη ότι η αναιρεσείουσα, σε αντίθεση με τις άλλες δύο επιχειρήσεις στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις, δεν μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για την επίδικη παράβαση στο σύνολό της» (σκέψη 229 της αποφάσεως αυτής). Ωστόσο, ερμηνεύοντας το διατακτικό της επίδικης αποφάσεως σύμφωνα με το αιτιολογικό της, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 231 της αποφάσεως αυτής, «ότι το γεγονός ότι το διατακτικό πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι [η Επιτροπή] δεν προσάπτει στην [αναιρεσείουσα] την ευθύνη της επίδικης παραβάσεως στο σύνολό της, σε αντίθεση με τους λοιπούς αποδέκτες της [επίδικης] αποφάσεως, αλλά της προσάπτει την ευθύνη της παραβάσεως αυτής στο μέτρο που διατηρούσε παράνομες επαφές με τις Samsung και Renesas. Πάντως, παρά τη μάλλον αδέξια σύνταξή του, [...] το διατακτικό της [επίδικης] αποφάσεως δεν έρχεται σε αντίθεση με το αιτιολογικό της».

44. Αφετέρου, στις σκέψεις 236 έως 240 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε επίσης αιτίαση στηριζόμενη σε παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας κατά τον υπολογισμό του προστίμου. Στη σκέψη 239 της αποφάσεως αυτής, απέρριψε, μεταξύ άλλων, την αμφισβήτηση της μειώσεως του 20 % του προστίμου που αναγνώρισε η Επιτροπή στην αναιρεσείουσα λόγω της ελαφρυντικής περιστάσεως της περιορισμένης συμμετοχής της στην επίδικη παράβαση, για τον λόγο ότι «η [αναιρεσείουσα] δεν προέβαλε κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα από το οποίο να προκύπτει ότι η μείωση κατά 20 % του ποσού του προστίμου δεν είναι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ανάλογη προς το γεγονός ότι [η αναιρεσείουσα] είχε εν μέρει μόνον συμμετάσχει στην επίδικη παράβαση».

45. Ο υπολογισμός του προστίμου εξετάστηκε από το Γενικό Δικαστήριο και στο πλαίσιο του πέμπτου και του έκτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλε η αναιρεσείουσα.

46. Εξετάζοντας, στις σκέψεις 255 έως 259 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον πέμπτο λόγο ακυρώσεως, με τον οποίον προβαλλόταν εσφαλμένος υπολογισμός του προστίμου, στο μέτρο που η αναιρεσείουσα δεν είχε συμμετάσχει σε επαφές που αφορούσαν μικροκυκλώματα τα οποία δεν χρησιμοποιούνται σε κάρτες SIM, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι, κατά την επαφή με τη Samsung της 24ης Σεπτεμβρίου 2003, είχε γίνει αναφορά στις τιμές των μικροκυκλωμάτων αυτών και ότι τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας δεν μπορούσαν να κλονίσουν τη διαπίστωση αυτή (σκέψεις 255 και 256 της εν λόγω αποφάσεως). Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο πρόσθεσε ότι, «εν πάση περιπτώσει, […] η [αναιρεσείουσα] δεν προβάλλει με τα έγγραφά της κανένα επιχείρημα που να αμφισβητεί την εκτίμηση της Επιτροπής η οποία περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 221 της [επίδικης] αποφάσεως και στις παρατηρήσεις της, σύμφωνα με την οποία τα μικροκυκλώματα για κάρτες SIM συνδέονται με τα μικροκυκλώματα που δεν χρησιμοποιούνται για κάρτες SIM» (σκέψη 257 της εν λόγω αποφάσεως) και απέρριψε ως αλυσιτελές το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι τα δύο αυτά είδη μικροκυκλωμάτων δεν ανήκουν στην ίδια αγορά προϊόντων (σκέψη 258 της ίδιας αποφάσεως).

47. Στο πλαίσιο του έκτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορούσε παράβαση των κατευθυντηρίων γραμμών για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, στη σκέψη 270 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα δεν παραβίαζε την αρχή της αναλογικότητας. Κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο στήριξε το συμπέρασμα αυτό στον λόγο που αναφέρεται στη σκέψη 269 της αποφάσεως αυτής, σύμφωνα με τον οποίον το ύψος του επιβληθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου δικαιολογείται από τον κύκλο εργασιών της, ο οποίος είναι πολύ μεγαλύτερος από εκείνον των λοιπών επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις και καταδεικνύει τη μεγάλη οικονομική σημασία της συμμετοχής της στην επίδικη παράβαση, ενώ διευκρινίζεται ότι το τμήμα του συνολικού κύκλου εργασιών που προέρχεται από την πώληση των προϊόντων τα οποία αποτελούν αντικείμενο της επίδικης παραβάσεως είναι το πλέον ενδεδειγμένο να καταδείξει τη μεγάλη οικονομική σημασία της παραβάσεως αυτής.

IV. Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

48. Με την αίτησή της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

– να ακυρώσει την επίδικη απόφαση κατά το μέρος που αφορά την αναιρεσείουσα,

– επικουρικώς, να μειώσει το πρόστιμο ύψους 82 874 000 ευρώ που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα με την αιτιολογική σκέψη 457, στοιχείο α', της επίδικης αποφάσεως σε ύψος ανάλογο της παραβάσεως,

– επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προς επανεξέταση και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

49. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως,

– επικουρικώς, να απορρίψει το αίτημα μειώσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

V. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

50. Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει τρεις λόγους, οι οποίοι αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στα τρία «νομικά ζητήματα» που τίθενται στο σημείο 2 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως. Έτσι, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 263 ΣΛΕΕ λόγω ελλιπούς και επιλεκτικού δικαστικού ελέγχου. Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, τίθεται το ειδικό ζήτημα της γνησιότητας ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων και των συνεπειών που προκύπτουν από αυτήν όσον αφορά το βάρος αποδείξεως. Ο πρώτος αυτός λόγος αναιρέσεως συνδέεται άρρηκτα με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα και σε παράβλεψη της πλήρους δικαιοδοσίας. Τέλος, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως αφορά την εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και, ειδικότερα, τις έννοιες του εξ αντικειμένου περιορισμού του ανταγωνισμού και της ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως.

51. Τα ζητήματα δικαίου που ζητεί το Δικαστήριο να εξεταστούν με τις προτάσεις αυτές προσεγγίζονται με τα δύο πρώτα σκέλη του πρώτου λόγου αναιρέσεως σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως. Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, στο σημείο 2 των προτάσεων αυτών, τα εν λόγω ζητήματα συνδέονται, αφενός, με την ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου, ο οποίος, εν προκειμένω, συνδέεται με την ύπαρξη πλήρους δικαιοδοσίας και, αφετέρου, με την αμφισβήτηση της γνησιότητας των αποδεικτικών στοιχείων που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή.

A. Επί του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου και της πλήρους δικαιοδοσίας (πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως)

1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων

52. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί, ιδίως, τα συμπεράσματα που διατυπώνονται στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην οποία αρχίζει ένας δικαστικός έλεγχος τον οποίον η αναιρεσείουσα θεωρεί ανεπαρκή.

53. Η αναιρεσείουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι εξέτασε πέντε μόνον από τις ένδεκα φερόμενες ως παράνομες επαφές που διαπίστωσε η Επιτροπή, ενώ η ίδια τις είχε αμφισβητήσει όλες. Το παράνομο των εκτιμήσεων της Επιτροπής σε σχέση με κάποια από τις αμφισβητούμενες επαφές θα έπρεπε να έχει οδηγήσει στην ακύρωση των αντίστοιχων συμπερασμάτων που διατύπωσε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση.

54. Επομένως, η αναιρεσείουσα εκτιμά ότι ο δικαστικός έλεγχος που διεξήγαγε το Γενικό Δικαστήριο, υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, είναι ελλιπής και επιλεκτικός και, ως εκ τούτου, αντιβαίνει προς το άρθρο 263 ΣΛΕΕ. Ισχυρίζεται, δε, ότι ο μερικός αυτός έλεγχος συνιστά ελάττωμα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως λόγω ελλιπούς αιτιολογίας.

55. Επιπλέον, οι επαφές που εξετάστηκαν δεν αρκούν για τη διαπίστωση ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως εκ μέρους της αναιρεσείουσας.

56. Τέλος, ένας τέτοιος επιλεκτικός έλεγχος δεν παρέχει στο Γενικό Δικαστήριο τη δυνατότητα να εκτιμήσει πλήρως τη σοβαρότητα της προβαλλομένης παραβάσεως ούτε να ελέγξει επαρκώς το επιβληθέν πρόστιμο. Το τελευταίο αυτό επιχείρημα επαναλαμβάνεται και αναπτύσσεται στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά πλάνη περί το δίκαιο στην οποίαν υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου.

57. Η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο του συνόλου των επιχειρημάτων που προβάλλει η αναιρεσείουσα.

58. Όσον αφορά, ειδικότερα, την επίκριση της αναιρεσείουσας ως προς τη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εκτιμά ότι, εφόσον η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε το συμπέρασμα ότι οι τιμές των μικροκυκλωμάτων για κάρτες καθορίζονταν, κατ' αρχήν, σε ετήσια βάση, το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε να περιοριστεί στην εξέταση του αν η αναιρεσείουσα είχε συμμετάσχει σε τουλάχιστον μία επαφή με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού κάθε χρόνο κατά την περίοδο 2003 έως 2005. Θα αρκούσε, μάλιστα, τα οικονομικά αποτελέσματα των επαφών με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού να συνεχίζονταν πέραν της ημερομηνίας κατά την οποία πραγματοποιήθηκαν οι επαφές αυτές. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Γενικό Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να αιτιολογήσει την επιλογή των πέντε επαφών τις οποίες εξέτασε ούτε τη μη εξέταση της συμμετοχής της αναιρεσείουσας στις άλλες έξι επαφές. Κατά την Επιτροπή, η αναιρεσείουσα δεν έχει κανένα έννομο συμφέρον από την αιτιολόγηση της επιλογής αυτής.

59. Επιπλέον, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου δεν το εμπόδισε να απαντήσει ορθώς στα επιχειρήματα περί της σοβαρότητας της παραβάσεως και περί του ύψους του προστίμου.

2. Ανάλυση

α) Επί του διττού χαρακτήρα του δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ

60. Σύμφωνα με τη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε την εκτίμηση της Επιτροπής ότι οι τιμές καθορίζονταν, κατ' αρχήν, σε ετήσια βάση. Στηριζόμενο στη διαπίστωση αυτή, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «[αρκούσε] να εξεταστεί εάν, από το 2003 έως το 2005, η αναιρεσείουσα [είχε συμμετάσχει] σε μία ή, ενδεχομένως, και σε δύο συζητήσεις με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, κατά τη διάρκεια καθενός από τα τρία αυτά έτη, με τη Samsung ή τη Renesas, προκειμένου να διαπιστωθεί ενδεχόμενη ύπαρξη παραβάσεως του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Γενικό Δικαστήριο [έκρινε] σκόπιμο να εξετάσει, κατ' αρχάς, πέντε επαφές μεταξύ της [αναιρεσείουσας] και της Samsung ή της Renesas […], από τις οποίες η πρώτη και η τελευταία σηματοδοτούν, κατά την Επιτροπή, την αρχή και το τέλος, αντίστοιχα, της συμμετοχής της αναιρεσείουσας στην επίδικη παράβαση. Επομένως, μόνον στην περίπτωση που δεν αποδειχθεί από τις πέντε αυτές επαφές η ύπαρξη της επίδικης παραβάσεως θα εξετάσει το Γενικό Δικαστήριο εάν οι λοιπές επαφές, όπως εκείνη της 17ης Νοεμβρίου 2003, για τις οποίες η αναιρεσείουσα υποστήριξε με τα έγγραφά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι δεν ήταν παράνομες, συμβάλλουν ή όχι στο να αποδειχθεί το υποστατό της εν λόγω παραβάσεως».

61. Το Γενικό Δικαστήριο, αφού επικύρωσε τα συμπεράσματα της Επιτροπής σε σχέση με τις πέντε επαφές τις οποίες επέλεξε να ελέγξει, επιβεβαίωσε τη συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην επίδικη παράβαση, χωρίς να εξετάσει τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν σε σχέση με τις λοιπές επαφές.

62. Ειδικότερα, στη σκέψη 211 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, «δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη διαπιστώνοντας τη συμμετοχή της [αναιρεσείουσας] σε πέντε παράνομες επαφές μεταξύ 2003 και 2005, το γεγονός ότι συμπέρανε εσφαλμένως ότι οι λοιπές επαφές της [αναιρεσείουσας], μεταξύ των οποίων και αυτή της 17ης Νοεμβρίου 2003, δεν αφορούσαν, στην πραγματικότητα, τον ανταγωνισμό δεν επηρεάζει τη διαπίστωση ότι η αναιρεσείουσα συμμετείχε σε ενιαία και διαρκή παράβαση κατά τη διάρκεια αυτών

των τριών ετών. Ως εκ τούτου, σε αντίθεση με όσα υποστήριξε η [αναιρεσείουσα] κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, καίτοι οι επαφές που δεν περιλαμβάνονται στις ως άνω πέντε επαφές δεν συνιστούσαν παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, παρά ταύτα, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η αναιρεσείουσα είχε συμμετάσχει στην επίδικη παράβαση».

63. Επομένως, η σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αποτελεί το επίκεντρο της επικρίσεως που διατύπωσε η αναιρεσείουσα. Σε αντίθεση με την «επιλογή» στην οποία προέβη με αυτή τη σκέψη της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να προβεί σε εξαντλητικό έλεγχο όλων των επαφών τις οποίες αμφισβήτησε η αναιρεσείουσα.

64. Το σύστημα δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τις διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ αποτελείται από δύο σκέλη. Στηρίζεται, αφενός, στον «κλασικό» έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων, ο οποίος καθιερώνεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, και μπορεί, αφετέρου, να συμπληρωθεί με την άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, βάσει του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και μετά από αίτημα των προσφευγόντων, όσον αφορά τις κυρώσεις που επιβάλλει στον τομέα αυτόν η Επιτροπή [7].

β) Επί της εκτάσεως του ελέγχου νομιμότητας

65. Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή διαπίστωσε, με την επίδικη απόφαση, την ύπαρξη ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως. Μια τέτοια παράβαση μπορεί να οριστεί ως το αποτέλεσμα διαρκούς συμπεριφοράς αποτελούμενης από περισσότερες πράξεις, οι οποίες εντάσσονται σε ένα «συνολικό σχέδιο» λόγω του ίδιου σκοπού νοθεύσεως του ανταγωνισμού στο εσωτερικό της κοινής αγοράς, παρότι ένα ή περισσότερα στοιχεία καθεαυτά ενδέχεται να συνιστούν και χωριστά παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας παραβάσεως, η Επιτροπή δικαιούται να καταλογίσει την ευθύνη για τις πράξεις αυτές αναλόγως της συμμετοχής στην παράβαση, η οποία λαμβάνεται υπόψη στο σύνολό της [8].

66. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι «επιχείρηση η οποία έχει μετάσχει σε μια τέτοια ενιαία και σύνθετη παράβαση με ενέργειές της, εμπίπτουσες στην έννοια της αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, κατά το άρθρο [101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ], οι οποίες απέβλεπαν στην υλοποίηση της παραβάσεως στο σύνολό της, μπορεί να είναι συνυπαίτια, για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής της στην εν λόγω παράβαση, για ενέργειες στις οποίες προέβησαν άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο της ίδιας παραβάσεως» [9].

67. Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο μιας τέτοιας ενιαίας και διαρκούς παραβάσεως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι μπορεί να ελέγξει τη νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως περιορίζοντας την εξέτασή του στην επιβεβαίωση της συμμετοχής της αναιρεσείουσας «σε μία ή, ενδεχομένως, και σε δύο συζητήσεις με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, κατά τη διάρκεια καθενός από τα τρία αυτά έτη [(δηλαδή από το 2003 έως το 2005)]» [10], ενώ οι σχετικές επαφές σηματοδοτούν, κατά την Επιτροπή, την αρχή και το τέλος της παραβάσεως της αναιρεσείουσας.

7 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 42), της 21ης Ιανουαρίου 2016, Galp Energía España κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-603/13 P, EU:C:2016:38, σκέψη 71), και της 26ης Ιανουαρίου 2017, Aloys F. Dornbracht κατά Επιτροπής (C-604/13 P, EU:C:2017:45, σκέψη 52).

8 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 258), της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψη 41), και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 49).

9 Αποφάσεις της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψη 42), και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 50).

10 Σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

68. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, προς στήριξη της επιλογής αυτής, ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε την εκτίμηση της Επιτροπής κατά την οποίαν οι τιμές καθορίζονταν, κατ' αρχήν, σε ετήσια βάση, δεν βλέπω στο σημείο αυτό καμιά αλλοίωση των χαρακτηριστικών της επίδικης παραβάσεως.

69. Ειδικότερα, το ότι μια επιχείρηση δεν έχει μετάσχει σε όλα τα συστατικά στοιχεία μιας συμπράξεως ή ότι έχει διαδραματίσει ήσσονα ρόλο σε όσες πτυχές έχει μετάσχει δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την απόδειξη της υπάρξεως παραβάσεως εκ μέρους της επιχειρήσεως αυτής· τα στοιχεία αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνον κατά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως και, ενδεχομένως, κατά την επιμέτρηση του προστίμου[11]. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο με το να περιορίσει, σε αυτό το στάδιο του ελέγχου της νομιμότητας, την εξέτασή του σε πέντε συζητήσεις με αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, όπως αυτές διεξήχθησαν στη διάρκεια των τριών ετών κατά τα οποία διήρκεσε η παράβαση.

70. Βεβαίως, στο πλαίσιο του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την προκαταρκτική διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ως προς τον ετήσιο καθορισμό των τιμών[12]. Θεωρώ, ωστόσο, ότι το επιχείρημα αυτό προβάλλεται απαραδέκτως, καθώς το εσφαλμένο του ισχυρισμού δεν προβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, παρότι η Επιτροπή είχε στηρίξει ρητώς την επίδικη απόφαση στο γεγονός ότι οι τιμές των μικροκυκλωμάτων για κάρτες καθορίζονταν, κατ' αρχήν, σε ετήσια βάση[13]. Εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω επιχείρημα δεν είναι βάσιμο, καθόσον η αναιρεσείουσα δεν αποδεικνύει αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών στο σημείο αυτό. Διευκρινίζοντας, στη σκέψη 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «οι τιμές καθορίζονταν, *κατ' αρχήν*, σε ετήσια βάση»[14], το Γενικό Δικαστήριο δεν περιόρισε σε καμιά περίπτωση τον καθορισμό των τιμών σε μια αποκλειστικά ετήσια περιοδικότητα.

γ) Επί της εκτάσεως του ελέγχου πλήρους δικαιοδοσίας

71. Αντιθέτως, θεωρώ ότι το ζήτημα της εκτάσεως του ελέγχου που έπρεπε να ασκήσει το Γενικό Δικαστήριο τίθεται με διαφορετικούς όρους στο πλαίσιο της δεύτερης πτυχής του συστήματος δικαστικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με διαδικασίες εφαρμογής των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 102 ΣΛΕΕ.

72. Ειδικότερα, όπως υπενθύμισα ανωτέρω, στο σημείο 64 των προτάσεων αυτών, ο έλεγχος νομιμότητας που στηρίζεται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ μπορεί να συμπληρωθεί με την άσκηση πλήρους δικαιοδοσίας, βάσει του άρθρου 261 ΣΛΕΕ και κατόπιν αιτήσεως των προσφευγόντων, καθόσον αφορά τις κυρώσεις που επιβάλλονται από την Επιτροπή σε υποθέσεις δικαίου του ανταγωνισμού[15].

11 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 86), και της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψη 45).

12 Βλ. σημεία 57 και 58 της αιτήσεως αναιρέσεως.

13 Βλ., στην περιγραφή των πραγματικών περιστατικών, σκέψεις 38 έως 41 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως· στην περιγραφή των πραγματικών περιστατικών (βασικές αρχές της οργανώσεως της συμπράξεως), σκέψεις 68, 76 και 77 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως· στην εφαρμογή του άρθρου 101 ΣΛΕΕ στην επίδικη υπόθεση, σκέψεις 246 και 297 της επίδικης αποφάσεως. Επί του απαραδέκτου νέου λόγου αναιρέσεως, βλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2016, Bank of Industry and Mine κατά Συμβουλίου (C-358/15 P, μη δημοσιευθεί, EU:C:2016:338, σκέψη 91).

14 Η υπογράμμιση δική μου.

15 Δεν θεωρώ ότι στην επίδικη υπόθεση τίθεται θέμα τέτοιας αιτήσεως. Πράγματι, είναι αδιαμφισβήτητο ότι, ζητώντας από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει ή να μειώσει το πρόστιμο που της επιβλήθηκε, η αναιρεσείουσα ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει την πλήρη δικαιοδοσία του (βλ., μεταξύ άλλων, σημεία 189 και 192 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως). Βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, FSL κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-469/15 P, EU:C:2017:308, σκέψη 72), και προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση KME Germany κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-272/09 P, EU:C:2011:63, σημείο 78).

73. Ωστόσο, καίτοι η πλήρης δικαιοδοσία δεν αποτελεί αυτοτελές ένδικο βοήθημα, πρέπει, πάντως, να ασκείται αυτοτελώς σε σχέση με τον έλεγχο νομιμότητας [16]. Το γεγονός, δηλαδή, ότι δεν προέκυψε παρατυπία από τον έλεγχο νομιμότητας δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να ασκηθεί συγκεκριμένος έλεγχος στο πλαίσιο της πλήρους δικαιοδοσίας [17]. Όπως υπενθύμισα ανωτέρω, στο σημείο 69, ακριβώς κατά τον δεύτερο αυτόν έλεγχο πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν συμμετείχε σε όλα τα συστατικά στοιχεία μιας συμπράξεως ή ότι έχει διαδραματίσει ήσσονα ρόλο σε όσες πτυχές έχει συμμετάσχει.

74. Ειδικότερα, έχει ήδη κριθεί παγίως ότι, «προς εκπλήρωση των επιταγών ενός ελέγχου πλήρους δικαιοδοσίας, υπό την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, όσον αφορά το πρόστιμο, ο δικαστής της Ένωσης υποχρεούται, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα 261 ΣΛΕΕ και 263 ΣΛΕΕ, να εξετάζει κάθε *νομική ή πραγματική* αιτίαση με την οποία προβάλλεται ότι το ύψος του προστίμου δεν είναι ανάλογο προς τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως» [18].

75. Η εν λόγω απαίτηση εξαντλητικού ελέγχου δικαιολογείται και από τις αρχές της εξατομικεύσεως και της κλιμακώσεως της «ποινής», οι οποίες, κατά τη διατύπωση του γενικού εισαγγελέα A. Tizzano, αποτελούν δύο βασικές αρχές κάθε συστήματος κυρώσεων, τόσο ποινικών όσο και διοικητικών [19], και διέπουν τη νομολογία του Δικαστηρίου περί καθορισμού του ύψους των προστίμων σε υποθέσεις που αφορούν το δίκαιο του ανταγωνισμού.

76. Ειδικότερα, το Δικαστήριο κρίνει παγίως ότι, για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, «πρέπει να ληφθεί υπόψη η καθορισθείσα [διάρκεια της παραβάσεως] και *όλα τα στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της σοβαρότητας [της παραβάσεως]*, *όπως η συμπεριφορά καθεμιάς από τις επιχειρήσεις, ο ρόλος που διαδραμάτισε καθεμιά στη δημιουργία των εναρμονισμένων πρακτικών*, το κέρδος που αποκόμισαν από τις πρακτικές αυτές, το μέγεθός τους και η αξία των οικείων εμπορευμάτων, καθώς και ο κίνδυνος που αντιπροσωπεύουν παραβάσεις της μορφής αυτής για τους στόχους της [Ένωσης]» [20].

77. Δεν θα μπορούσε, εξάλλου, να ισχύει κάτι διαφορετικό, καθόσον, πάντοτε κατά το Δικαστήριο, «η σοβαρότητα της παραβάσεως πρέπει να αποτελεί αντικείμενο εξατομικευμένης εκτιμήσεως» [21].

16 Βλ., συναφώς, Muguet-Poullennec, G., «Sanctions prévues par le règlement n° 1/2003 et droit à une protection juridictionnelle effective: les leçons des arrêts *KME* et Chalkor de la CJUE», *Revue Lamy de la Concurrence: droit, économie, régulation*, 2012, τεύχος 32, σ. 57 έως 78.

17 Βλ., συναφώς, Van Cleynenbreugel, P., «Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law», *The Columbia Journal of European Law*, 2012, σ. 519 έως 545, ιδίως σ. 535 και 536, και Forrester, I., S., «A challenge for Europe's judges: the review of fines in competition cases», *European Law Review*, 2011, τόμος 36, τεύχος 2, σ. 185 έως 207, ιδίως σ. 195.

18 Απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 200· η υπογράμμιση δική μου). Βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, FSL κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-469/15 P, EU:C:2017:308, σκέψη 75). Η θεωρία δεν έχει παραλείψει να επισημάνει ότι η αναγκαιότητα μιας σε βάθος εξαντλητικής εξετάσεως των αμφισβητούμενων πραγματικών περιστατικών συνιστά απαίτηση που απορρέει από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εντάσσεται, εξ αυτού του λόγου, στο θεμελιώδες δικαίωμα στην αποτελεσματική δικαστική προστασία (βλ., συναφώς, Wesseling, R., και van der Woude, M., «The Lawfulness and Acceptability of Enforcement of European Cartel Law», *World Competition*, 35, 2012/4, σ. 573 έως 598, ιδίως σ. 582). Επί των απαιτήσεων του δικαιώματος στην αποτελεσματική δικαστική προστασία κατά το δίκαιο του ανταγωνισμού, βλ., επίσης, Van Cleynenbreugel, P., «Constitutionalizing Comprehensively Tailored Judicial Review in EU Competition Law», *The Columbia Journal of European Law*, 2012, σ. 519 έως 545, ιδίως σ. 5, Bellis, J.-Fr., «La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l'Union européenne», σε Mahieu, St. (επιμέλεια), *Contentieux de l'Union européenne. Questions choisies*, Bruxelles, Larcier, coll. Europe(s), 2014, σ. 217 έως 233, ιδίως σ. 217 και 218).

19 Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα A. Tizzano στην υπόθεση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-189/02 P, EU:C:2004:415, σκέψη 130).

20 Απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής (100/80 έως 103/80, EU:C:1983:158, σκέψη 129· η υπογράμμιση δική μου). Βλ., πιο πρόσφατα, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής (C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 56).

21 Απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 102).

78. Επομένως, κατά την άποψή μου, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να απαλλαγεί από την άσκηση του δεύτερου σκέλους του δικαστικού ελέγχου μόνον εφόσον οι περιστάσεις που προβάλλονται προς τον σκοπό του καθορισμού του ύψους του προστίμου ταυτίζονται με εκείνες στις οποίες στηρίζονται τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας και *υπό την προϋπόθεση ότι, στο πλαίσιο εκείνο, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα αυτά στο σύνολό τους* [22].

79. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν θεωρώ ότι τηρήθηκε η δεύτερη από τις προϋποθέσεις αυτές, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο επέλεξε, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας, να επιβεβαιώσει πέντε, μόνον, από τις ένδεκα επαφές τις οποίες αμφισβήτησε λεπτομερώς η αναιρεσείουσα.

80. Βεβαίως, στο κεφάλαιο της προσφυγής της που αφορούσε το αίτημα μειώσεως του προστίμου, η αναιρεσείουσα στηριζόταν στις διαπιστώσεις της Επιτροπής σύμφωνα με τις οποίες είχε αποδειχθεί ότι η αναιρεσείουσα είχε συμμετάσχει σε επτά από τις σαράντα μία καταγεγραμμένες επαφές [23]. Θεωρώ, ωστόσο, ότι η στάση αυτή εξηγείται από τον επικουρικό χαρακτήρα του αιτήματός της. Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα προέβαλε ως κύριο αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, επικαλούμενη την έλλειψη αποδείξεων όσον αφορά την εκ μέρους της παραβατική συμπεριφορά, το επικουρικό αίτημά της στηρίζεται –σιωπηρώς, αλλά ευλόγως– στην παραδοχή ότι τα κύρια επιχειρήματά της δεν έχουν γίνει δεκτά.

81. Αυτή η δικονομική μεθοδολογία ουδόλως αναιρεί το γεγονός ότι τα επιχειρήματα περί του παραβατικού χαρακτήρα των ένδεκα επαφών που εντόπισε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση μπορούσαν, ενδεχομένως, να ασκήσουν επιρροή στον καθορισμό του ύψους του επιβληθέντος προστίμου, εάν ήσαν βάσιμα, καθόσον το γεγονός ότι μια επιχείρηση διαδραμάτισε ελάσσονα ρόλο στις πτυχές της παραβάσεως στις οποίες μετείχε αποτελεί στοιχείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως και, ενδεχομένως, της επιμετρήσεως του προστίμου [24].

82. Κατά τα φαινόμενα, όμως, το Γενικό Δικαστήριο δεν απάντησε σε όλα τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα, είτε στο στάδιο του ελέγχου νομιμότητας –στο οποίο εξέτασε αποκλειστικά τη συμμετοχή της αναιρεσείουσας σε πέντε συζητήσεις που είχαν ως αντικείμενο τη νόθευση του ανταγωνισμού, ενώ αμφισβήτησε αιτιολογημένα τον παράνομο χαρακτήρα των ένδεκα επαφών που εντόπισε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση– είτε κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του, οπότε έκρινε ότι η αναιρεσείουσα «περιορίζεται […] στο να επισημάνει ότι διαδραμάτισε ελάσσονα ρόλο στην επίδικη παράβαση» [25] και ότι «ο λόγος για τον οποίον της επιβλήθηκε το μεγαλύτερο πρόστιμο είναι ότι πραγματοποίησε κύκλο εργασιών πολύ μεγαλύτερο από εκείνον των λοιπών επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκαν πρόστιμα» [26], καθώς το ύψος του προστίμου καταδεικνύει την οικονομική σημασία της συμμετοχής της στην επίδικη παράβαση.

83. Δεν αμφισβητείται, βεβαίως, εν προκειμένω το λυσιτελές της κρίσεως αυτής ούτε μπορεί να υποστηριχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο θα είχε καταλήξει σε άλλο συμπέρασμα εάν είχε εξετάσει όλες τις αιτιάσεις της αναιρεσείουσας, ωστόσο, φαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε κατά τρόπο νομικώς ορθό υπόψη όλους τους ουσιώδεις παράγοντες για την εκτίμηση της βαρύτητας της

22 Βλ., συναφώς, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2017, Aloys F. Dornbracht κατά Επιτροπής (C-604/13 P, EU:C:2017:45, σκέψεις 55 και 56).

23 Βλ. σημεία 167 και 191 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως.

24 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 7ης Ιανουαρίου 2004, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, EU:C:2004:6, σκέψη 86), και της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, σκέψη 45). Η σχετική σοβαρότητα της συμμετοχής μιας επιχειρήσεως σε παράβαση μπορεί, μεταξύ άλλων, να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση των ελαφρυντικών περιστάσεων (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψεις 104 και 106).

25 Σκέψη 263 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

26 Σκέψη 269 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

προσαπτόμενης στην αναιρεσείουσα συμπεριφοράς, καθώς και ότι δεν απάντησε επαρκώς κατά νόμο στο σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλε η αναιρεσείουσα με σκοπό την ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου. Αυτό ακριβώς, όμως, είναι και το αντικείμενο του ελέγχου του Δικαστηρίου στο πλαίσιο μιας αιτήσεως αναιρέσεως[27].

3. Πρόταση επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως

84. Ολοκληρώνοντας την ανάλυση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, εκτιμώ ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον δεν εξέτασε όλα τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα για να αποδείξει τη νομιμότητα των επαφών που της προσήψε η Επιτροπή.

Β. Επί του ζητήματος της γνησιότητας των αποδεικτικών στοιχείων

1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων

85. Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, με τη σκέψη 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, μετέθεσε σε εκείνη το βάρος αποδείξεως του μη γνησιότητας ενός μηνύματος εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Samsung, με ημερομηνία 3 Νοεμβρίου 2003. Δεδομένου ότι η Επιτροπή, η οποία έχει το βάρος αποδείξεως της παραβάσεως, δεν απέδειξε την γνησιότητα του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως και λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές αμφιβολίες που προέβαλε η αναιρεσείουσα, το συγκεκριμένο αποδεικτικό στοιχείο έπρεπε να έχει κριθεί απαράδεκτο.

86. Η αναιρεσείουσα ισχυρίζεται, πάντως, ότι, λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που υπέβαλαν η ίδια και η Samsung, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να αναθέσει την εκτίμηση της γνησιότητας του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος σε ανεξάρτητο επαγγελματία εμπειρογνώμονα. Τούτο ισχύει πολλώ μάλλον για τις διαδικασίες σε υποθέσεις συμπράξεων λόγω της ποινικής τους φύσεως.

87. Η Επιτροπή αμφισβητεί τη θέση της αναιρεσείουσας. Κατά την άποψή της, σε περίπτωση αμφισβητήσεως της γνησιότητας ενός αποδεικτικού στοιχείου, η αξιοπιστία είναι το μόνο κριτήριο που ασκεί επιρροή και η αποδεικτική του αξία εκτιμάται υπό το πρίσμα όλων των περιστάσεων της επίδικης υποθέσεως.

88. Κατά την Επιτροπή, το καθήκον χρηστής διοικήσεως δεν της επιβάλλει να αποδείξει τη γνησιότητα ενός αποδεικτικού στοιχείου και, ως εκ τούτου, δεν είναι υποχρεωμένη να διορίσει ανεξάρτητο επαγγελματία εμπειρογνώμονα.

89. Στην προκειμένη περίπτωση, το Γενικό Δικαστήριο συμμορφώθηκε προς τις απαιτήσεις αυτές προκειμένου να εκτιμήσει την αξιοπιστία του μηνύματος του εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπό το πρίσμα όλων των περιστάσεων της επίδικης υποθέσεως και έκρινε ότι το μήνυμα του εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Samsung της 3ης Νοεμβρίου 2003 μπορούσε να προβληθεί ως στοιχείο του αποδεικτικού υλικού. Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι διαπιστώσεις επί των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προβαίνει κατ' αυτόν τον τρόπο το Γενικό Δικαστήριο δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου, εκτός εάν συντρέχει παραμόρφωση του περιεχομένου των αποδεικτικών στοιχείων.

27 Βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 244).

2. Ανάλυση

α) Επί της διακρίσεως μεταξύ της γνησιότητας και της αξιοπιστίας ενός αποδεικτικού στοιχείου

90. Εάν η Επιτροπή αποδείξει ότι μια επιχείρηση έχει μετάσχει σε συναντήσεις μεταξύ επιχειρήσεων που είχαν προδήλως αντίθετο στον ανταγωνισμό χαρακτήρα, στην επιχείρηση αυτή απόκειται να παράσχει διαφορετική εξήγηση του περιεχομένου των συναντήσεων αυτών [28].

91. Συναφώς, «δεν αρκεί η ενδιαφερόμενη επιχείρηση απλώς να επικαλεστεί ενδεχόμενο το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει την αποδεικτική αξία των [...] στοιχείων [στα οποία στηρίζεται η Επιτροπή] με αποτέλεσμα να φέρει πλέον η Επιτροπή το βάρος αποδείξεως ότι το γεγονός αυτό δεν ήταν σε θέση να επηρεάσει την αποδεικτική αξία των στοιχείων. Αντιθέτως, εκτός από τις περιπτώσεις όπου η απόδειξη αυτή δεν είναι δυνατή εκ μέρους της οικείας επιχειρήσεως λόγω της συμπεριφοράς της ίδιας της Επιτροπής, απόκειται στην οικεία επιχείρηση να αποδείξει επαρκώς κατά νόμο, αφενός, την ύπαρξη του γεγονότος που επικαλείται και, αφετέρου, ότι το γεγονός αυτό αναιρεί την αποδεικτική αξία των στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή» [29].

92. Γενικότερα, η κρατούσα στο δίκαιο της Ένωσης αρχή είναι αυτή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδεικτικών στοιχείων. Από την αρχή αυτή προκύπτει ότι το μοναδικό κριτήριο βάσει του οποίου εκτιμώνται οι προσκομιζόμενες αποδείξεις είναι η αξιοπιστία τους [30].

93. Προς τον σκοπό αυτόν, στο πλαίσιο σύνθετων οικονομικών εκτιμήσεων, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι ο δικαστής της Ένωσης πρέπει, μεταξύ άλλων, να ελέγξει την ουσιαστική ακρίβεια των προβαλλόμενων αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και την αξιοπιστία και τη συνοχή τους [31].

94. Χωρίς να αμφισβητώ τις παραμέτρους αυτές, θεωρώ ότι το ζήτημα της γνησιότητας ενός αποδεικτικού στοιχείου προηγείται κατ' ανάγκην της εκτιμήσεως της αξιοπιστίας του: ένα αποδεικτικό στοιχείο που δεν είναι γνήσιο δεν μπορεί να θεωρηθεί, έστω και αν φαίνεται, αξιόπιστο.

95. Επιστρέφουμε, επομένως, στη βασική αρχή, σύμφωνα με την οποία, και στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, σε περίπτωση που ερίζεται η ύπαρξη παραβάσεως, απόκειται στην Επιτροπή να αποδεικνύει τις παραβάσεις τις οποίες διαπιστώνει και να προσκομίζει στοιχεία που να θεμελιώνουν επαρκώς κατά νόμο τη συνδρομή των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την παράβαση [32]. Τυχόν αμφιβολία του δικαστή είναι υπέρ της επιχειρήσεως στην οποίαν απευθύνεται η απόφαση με την οποία διαπιστώνεται παράβαση [33].

28 Βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, E.ON Energie κατά Επιτροπής (C-89/11P, EU:C:2012:738, σκέψη 75).

29 Βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, E.ON Energie κατά Επιτροπής (C-89/11P, EU:C:2012:738, σκέψη 76).

30 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Siemens κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-239/11 P, C-489/11 P και C-498/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:866, σκέψη 128), και της 27ης Απριλίου 2017, FSL κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-469/15 P, EU:C:2017:308, σκέψη 38).

31 Βλ., συναφώς, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2011, Χαλκόρ κατά Επιτροπής (C-386/10 P, EU:C:2011:815, σκέψη 54).

32 Βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, E.ON Energie κατά Επιτροπής (C-89/11P, EU:C:2012:738, σκέψη 71).

33 Βλ., συναφώς, απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2012, E.ON Energie κατά Επιτροπής (C-89/11P, EU:C:2012:738, σκέψεις 72 και 73).

96. Τούτο σημαίνει συγκεκριμένα ότι, εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι υπάρχει αμφιβολία προς την ίδια τη φύση ενός αμφισβητούμενου εγγράφου ή/και ως προς το αν αποκτήθηκε κατά τρόπο θεμιτό, το έγγραφο πρέπει να αποκλειστεί [34]. Πρόκειται ουσιαστικά για ζήτημα παραδεκτού του αποδεικτικού στοιχείου. Μόνον, όμως, αφού κριθούν παραδεκτά τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζει η Επιτροπή μπορούν να εκτιμηθούν από άποψη αξιοπιστίας [35].

β) Εφαρμογή στην επίδικη υπόθεση

97. Στην επίδικη υπόθεση, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί τη γνησιότητα μηνύματος του εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Samsung, το οποίο απέστειλε ένας από τους υπαλλήλους της στις 3 Νοεμβρίου 2003. Αφενός, υπάρχουν πολλές έντυπες εκδοχές του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος και, αφετέρου, οι δύο εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης που κατέθεσε η αναιρεσείουσα κατέληξαν, κατ' ουσίαν, στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν δυνατόν να επιβεβαιωθεί η γνησιότητά του.

98. Τα επιχειρήματα αυτά αναπτύχθηκαν λεπτομερώς από την αναιρεσείουσα στα σημεία 68 έως 86 του δικογράφου της αιτήσεως αναιρέσεως. Πρώτον, η αναιρεσείουσα επικαλέστηκε μια πρώτη έντυπη εκδοχή χωρίς παραλήπτη ή παραλήπτη με κοινοποίηση και μια υποτιθέμενη αποστολή στις 03.27 το πρωί (ευρωπαϊκή ώρα), ενώ η τηλεφωνική κλήση του υπαλλήλου της Infineon που αναφερόταν στο επίμαχο ηλεκτρονικό μήνυμα φέρεται να πραγματοποιήθηκε την ίδια ημέρα. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα προέβαλε τις διαφορές μεταξύ της πρώτης κοινοποιηθείσας εκδοχής του ηλεκτρονικού μηνύματος και των δύο άλλων μεταγενέστερων εκδοχών, οι οποίες, σε αντίθεση με την πρώτη εκδοχή, είχαν έναν κύριο παραλήπτη και έξι ακόμη παραλήπτες με κοινοποίηση, καθώς και διαφορετικές ώρες αποστολής. Τρίτον, η αναιρεσείουσα επικαλέστηκε μια έκθεση πραγματογνωμοσύνης η οποία κατέληγε σε εκτίμηση του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα ότι το ηλεκτρονικό μήνυμα της 3ης Νοεμβρίου 2003 δεν μπορούσε να θεωρηθεί γνήσιο πέραν πάσης εύλογης αμφιβολίας, η οποία επιβεβαιώθηκε από τον ίδιο εμπειρογνώμονα σε δεύτερη έκθεση.

99. Παρά τα στοιχεία αυτά, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 181 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή «θεμιτώς είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η αναιρεσείουσα είχε συμμετάσχει σε [παράνομες] συζητήσεις», στηριζόμενο, μεταξύ άλλων, στο γεγονός «ότι καμία έκθεση πραγματογνωμοσύνης δεν [είχε] καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το ηλεκτρονικό μήνυμα της 3ης Νοεμβρίου 2003 δεν αποτελούσε γνήσιο αποδεικτικό στοιχείο, πράγμα το οποίο η προσφεύγουσα δεν [απέδειξε], εξάλλου, [ενώπιόν του]». Πρόσθεσε, στη σκέψη 182 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε προσκομίσει «αποδείξεις ότι οι αντικειμενικοί λόγοι που προέβαλε η Επιτροπή για να δικαιολογήσει την ύπαρξη περισσότερων εκδοχών του εν λόγω ηλεκτρονικού μηνύματος ήταν εσφαλμένοι».

100. Εκτιμώ ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον δεν τήρησε τον αποδεικτικό τύπο που απαιτείται σε υποθέσεις προστίμων λόγω παραβιάσεως του δικαίου ανταγωνισμού. Ειδικότερα, ακόμη και αν δεν ληφθούν καν υπόψη οι διαφορές που σχετίζονται με ουσιώδη στοιχεία ενός ηλεκτρονικού μηνύματος, όπως οι παραλήπτες ή η ώρα αποστολής, από τις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης που κατέθεσε η αναιρεσείουσα προκύπτει ότι δεν ήταν δυνατόν να επαληθευθεί μετά βεβαιότητος η γνησιότητα του ηλεκτρονικού μηνύματος

34 Βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1981, Ludwigshafener Walzmühle Erling κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (197/80 έως 200/80, 243/80, 245/80 και 247/80, EU:C:1981:311, σκέψη 16).

35 Βλ., συναφώς, Bellis, J.-Fr., «La charge de la preuve en matière de concurrence devant les juridictions de l'Union européenne», σε Mahieu, St. (διεύθ.), *Contentieux de l'Union européenne. Questions choisies*, Βρυξέλλες, Larcier, συλλογή Europe(s), 2014, σ. 217 έως 233, ιδίως σ. 221. Προσθέτω ότι, καίτοι το Δικαστήριο ουδέποτε αναγνώρισε ρητώς τον ποινικό χαρακτήρα των προστίμων με τα οποία τιμωρούνται οι παραβιάσεις του δικαίου ανταγωνισμού, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: ΕΔΔΑ) έχει κρίνει ότι πρόστιμο που επιβάλλεται προς τιμώρηση παραβιάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού «έχει ποινικό χαρακτήρα, με αποτέλεσμα να εφαρμόζεται, στην προκειμένη περίπτωση, το άρθρο 6, παράγραφος 1 [της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών], ως προς το ποινικό του σκέλος» (απόφαση ΕΔΔΑ της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, A. Menarini Diagnostics κατά Ιταλίας, προσφυγή αριθ. 43509/08, ECLI:CE:ECHR:2011:0927JUD004350908, σκέψη 44). Παρά το γεγονός ότι το ΕΔΔΑ περιορίζει την εξέτασή του στη συγκεκριμένη υπόθεση που υποβλήθηκε στην κρίση του, η θεμελίωση της αιτιολογίας του επιτρέπει τη γενίκευση του συμπεράσματος στο οποίο καταλήγει.

της 3ης Νοεμβρίου 2003. Βάσει των στοιχείων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να είχε αποκλείσει το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο: στην Επιτροπή απέκειτο να αποδείξει τη γνησιότητα του ηλεκτρονικού εγγράφου της 3ης Νοεμβρίου 2003, προσφεύγοντας, ενδεχομένως, στο μέτρο της πραγματογνωμοσύνης που ζήτησε η αναιρεσείουσα.

101. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι το γεγονός της διεξαγωγής των παράνομων συζητήσεων που μνημονεύονται στο ηλεκτρονικό μήνυμα της 3ης Νοεμβρίου 2003 προέκυπτε και από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, το σύνολο των οποίων αποτελούσε ένα «σύνολο ενδείξεων» [36].

102. Ωστόσο, σε αντίθεση με την τήρηση των κανόνων περί διεξαγωγής αποδείξεων, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξακριβώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, κατ' αρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο σε σχέση με τα περιστατικά αυτά. Ειδικότερα, εφόσον η απόκτηση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμήσει την αξία των στοιχείων που έχουν υποβληθεί στην κρίση του. Επομένως, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων παραμορφώσεως του περιεχομένου των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν στο Γενικό Δικαστήριο, η εκτίμηση αυτή δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω ενώπιον του Δικαστηρίου [37].

103. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν τα στοιχεία που έλαβε υπόψη το Γενικό Δικαστήριο υπόκεινται σε συζήτηση, πρόκειται για εκτιμήσεις σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά, οι οποίες εκφεύγουν της εξουσίας ελέγχου του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η διεξαγωγή των παράνομων συζητήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων στην επίδικη παράβαση ανταγωνιστών επιβεβαιώνεται από άλλα έγγραφα, το επιχείρημα περί γνησιότητας του ηλεκτρονικού μηνύματος της 3ης Νοεμβρίου 2003 προβάλλεται αλυσιτελώς.

VI. Επί της αναπομπής της υποθέσεως στο Γενικό Δικαστήριο

104. Ολοκληρώνοντας την εξέταση του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, σε συνδυασμό με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο παραλείποντας να εξετάσει όλα τα επιχειρήματα που είχε προβάλει η αναιρεσείουσα για να αποδείξει τη νομιμότητα των επαφών που της απέδωσε η Επιτροπή.

105. Σύμφωνα με το άρθρο 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

106. Εν προκειμένω, θεωρώ ότι η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Ειδικότερα, η εξέταση του βασίμου των επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας θα οδηγούσε το Δικαστήριο στο να αποφανθεί επί πραγματικών ζητημάτων βάσει στοιχείων που δεν έχουν εκτιμηθεί από το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, οι ισχυρισμοί που αφορούν τα πραγματικά περιστατικά και την ουσία της διαφοράς δεν συζητήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου.

107. Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.

36 Σκέψη 181 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Βλ., επίσης, σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

37 Βλ., συναφώς, αποφάσεις της 25ης Ιανουαρίου 2007, Sumitomo Metal Industries και Nippon Steel κατά Επιτροπής (C-403/04 P και C-405/04 P, EU:C:2007:52, σκέψεις 38 και 56), και της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Siemens κ.λπ. κατά Επιτροπή (C-239/11 P, C-489/11 P και C-498/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:866, σκέψεις 39, 76, 77 και 129).

VII. Πρόταση

108. Κατόπιν των ανωτέρω και με την επιφύλαξη της εξετάσεως των λοιπών λόγων αναιρέσεως, προτείνω στο Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Infineon Technologies κατά Επιτροπής (T-758/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:737), καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν εξέτασε όλα τα επιχειρήματα που προέβαλε η αναιρεσείουσα για να αποδείξει τη νομιμότητα των επαφών που της αποδίδει η Επιτροπή, και

– να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο και να επιφυλαχθεί ως προς τα δικαστικά έξοδα.